

سنگ‌های لاجوردی شهرستان فیروزه راه توریسیم معدن را باز می کند؟ سفر به اعماق فیروزه‌ای

حمیده گودرزی
خبرنگار

در مجاورت دوروستای معدن علیا و سفلی از توابع شهرستان فیروزه، ارتفاعاتی وجود دارد که همانند آسمانش فیروزه‌ای است و همه آن را با نام فیروزه نیشابوری می‌شناسند. اگرچه در معدان مختلف ایران و سایر کشورها سنگ فیروزه کشف و استخراج می‌شود اما سنگ فیروزه نیشاپور به‌خاطر مرغوبیتی که دارد صدها سال است در دنیا مقام نخست را به خود اختصاص داده و مشتریان خاص خودش را دارد. معدن اصلی سنگ فیروزه که به‌عنوان تنهاترین سنگ زنده دنیا نیز شناخته شده، در دل کوه رعیش که حدود ۲۰۰ متر ارتفاع دارد، نهفته است و طیف وسیعی از رنگ های آبی کمرنگ، پررنگ، سبز روشن و در مواردی تا سبز تیره و به‌صورت رگه‌های بسیار باریک در لابه لای سنگ‌های آتشفشانی شکل گرفته است و چنان زیبایی‌ای دارد که چشمان هر بیننده را خیره می‌کند. زیبایی بی‌حد و حصری که نه تنها همه آرزوی داشتن قطعه‌ای از آن را دارند بلکه در آرزوی دیدن این معدن از نزدیک نیز هستند. شاید جذابیت و استقبالی بی‌نظیر گردشگران داخلی و خارجی است که حالا مسئولان وزارت صمت را برآن داشته تا دستورالعملی جهت بازدید گردشگران تدوین کنند.

ابوالفضل حکیم پور- فرماندار شهرستان فیروزه، با بیان اینکه وجود قدیمی‌ترین، بزرگ‌ترین و مرغوب‌ترین معدن سنگ فیروزه جهان در منطقه خودش عنصر هویت بخش بوده و نام شهرستان فیروزه نیز از همین معدن گرفته شده است، می‌گوید: «براساس کاوش‌ها و باستانشناسی‌های صورت گرفته معدن فیروزه نیشاپور، حدود هفت هزار سال قدمت دارد که به لحاظ مرغوبیت و جایگاه تاریخی که دارد از اهمیت بسیار زیادی برخوردار بوده و طرفدارانش را از سراسر کشور و دنیا به این منطقه کشاند تا ضمن خرید سنگ فیروزه اصل و مرغوب و مطمئن از نزدیک بازدیدی هم از نحوه استخراج و فرآوری و تراش این سنگ گرانبها که در حاشیه معدن صورت می‌گیرد، داشته باشند. لذا از ۵ سال پیش همزمان با درخواست‌های فراوان تورها و علاقه‌مندان به بازدید از این معدن و همچنین به‌دلیل آن که تاکنون مقررات ویژه‌ای درخصوص گردشگری از معدان نداشتیم، پیگیر دریافت مجوزهای لازم بودیم تا در کنار تولید و استخراج سنگ فیروزه پذیرای گردشگران نیز باشیم که به تازگی باخبر شدیم وزارت صمت نیز به بحث گردشگری معدان ورود پیدا کرده است. لذا آنچه که مشخص

است، با دریافت این مجوز گردشگران ضمن اینکه از معدن و نحوه استخراج تا فرآوری سنگ فیروزه بازدید می‌کنند، می‌توانند از معدان نمک، باغ نشاط به‌عنوان بزرگترین باغ ایرانی و خانه استاد کمال الملک که در آخرین سال‌های زندگی‌شان در این شهرستان زندگی می‌کردند و هم اکنون نیز بازسازی شده است و سایر آثار تاریخی دیگر که در شهرستان فیروزه قرار دارد نیز بازدید کنند. نه تنها گردش مالی که از این طریق به‌دست می‌آید در توسعه معدن و شهرستان فیروزه و شهرها و روستاهای اطراف آن بسیار اثرگذار خواهد بود، بلکه به واسطه گردشگران می‌توانیم بازاربازی خوبی در خصوص فروش سنگ فیروزه و دیگر صنایع دستی منطقه در سراسر کشور و دنیا داشته باشیم.»

براساس آخرین آمار ارائه شده از سوی اداره کل میراث فرهنگی و گردشگری خراسان رضوی، سنگ فیروزه حدود ۲۲ هزار نفر از جمعیت ۴۳ هزار نفری شهرستان فیروزه و توابع آن را به‌طور مستقیم و غیرمستقیم از تولید و استخراج از معدن گرفته تا کارگاه‌های تراش و فرآوری سنگ فیروزه مشغول به کار کرده است که این می‌تواند اتفاق خوبی در کاهش جمعیت بیکار در کشور باشد. فرماندار فیروزه در این باره می‌گوید: «اتفاق خوبی که طی چند سال اخیر در این شهرستان رخ داده این است که در قدیم به‌دلیل کمبود کارگاه‌های فیروزه کوبی نخاله‌های معدن که دارای ذرات ریز فیروزه می‌باشد در اصفهان فرآوری می‌شد. اما هم اکنون با افزایش این کارگاه‌ها در شهرستان فیروزه این هنرپردازان زیادی پیدا کرده و گردش مالی خوبی هم دارد. بدین ترتیب که افراد پس از خرید این نخاله‌ها به‌صورت چهار یا پنج تن آنها را به شرکت‌ها شن شوری که در روستاهای معدن و اطراف آن تشکیل شده‌اند می‌سپارند. پس از شست‌وشو، سنگ‌هایی که احتمال وجود فیروزه در آن داده می‌شود را در کیسه‌های ۵ و ۱۰ کیلویی ریخته و در اختیار زنان روستایی قرار می‌دهند تا با دریافت روزانه ۱۰۰ تا ۱۵۰ هزار تومان دستمزد در خانه‌هاشان فیروزه‌ها را با دقت جدا کنند.

سپس فیروزه‌های به‌دست آمده به کارگاه‌های فیروزه کوبی منتقل می‌شود. در واقع در دو روستای علیا و سفلی که حدود ۱۲۰۰ نفر جمعیت دارد حتی یک نفر بیکار نداریم و همه افراد به واسطه کشاورزی و معدن سنگ فیروزه مشغول به کار هستند.» اما آنچه که حائزاهمیت می‌باشد این است که در خردادماه امسال شهرستان فیروزه به‌عنوان شهر سنگ فیروزه ثبت ملی شده و در حال حاضر سازمان

«

فرماندار شهرستان

فیروزه: به دلیل آنکه

تاکنون مقررات ویژه ای

در خصوص گردشگری

از معدان نداشتیم پیگیر

دریافت مجوزهای لازم

بودیم تا در کنار تولید و

استخراج سنگ فیروزه

پذیرای گردشگران نیز

باشیم که به تازگی باخبر

شدیم وزارت صمت نیز به

بحث گردشگری معدان

ورود پیدا کرده است .

لذا آنچه که مشخص

است این که، با دریافت

این مجوز گردشگران از

معدن و نحوه استخراج

تا فرآوری سنگ فیروزه

بازدید می کنند

میراث فرهنگی در حال تکمیل پرونده

برای ثبت جهانی شدن سنگ فیروزه

حامد فضیلمانی، مدیرعامل شرکت

تعاونی معدن فیروزه شهرستان فیروزه

نیز درباره خصوصیت‌های معدن

فیروزه شهرستان فیروزه و قابلیت‌های

گردشگری آن می‌گوید: «از ابتدای

سال ۱۳۸۲ بنا به درخواست اهالی دو

روستای معدن علیا و سفلی از توابع

شهرستان فیروزه از سوی وزارت صمت

امتیاز بهره‌برداری از معدن فیروزه به

مدت ۲۵ سال به شرکت تعاونی این دو روستا که حدود ۳۴۲ عضو دارد، سپرده شد و هم اکنون حدود ۱۵۰ نفر به طور رسمی در معدن فیروزه مشغول به کار هستند و همه آنها از مزایای بیمه تأمین اجتماعی و بیمه عمر، حوادث و قانون سختی کار برخوردارند. روش استخراج سنگ فیروزه به‌طور کامل زیرزمینی است و طول تونل اصلی آن حدود ۲ کیلومتر مجموع تونل‌های ایجاد شده در آن حدود ۵۰ کیلومتر است و معدنچیان برای استخراج سنگ فیروزه به‌طور افقی در دل کوه پیشروی می‌کنند و در مرحله‌های مختلف و بنا به وضعیت اکتشاف رگه‌های فیروزه چاه‌های عمودی به سمت بالا یا پایین با عمق‌های ۲۰، ۴۰ و ۶۰ متری حفری‌کنند که عمیق‌ترین چاه‌ها حدود ۸۰ متر است. همچنین استخراج معدن فیروزه این روش آتش بازی کنترل شده و کمترین مواد منفجره و در دورترین فاصله ممکن از رگه‌ها صورت می‌گیرد تا آسیب کمتری به سنگ‌های فیروزه برسد.

وی با بیان اینکه براساس مجوز وزارت صمت سالانه حدود ۴۰ تن سنگ فیروزه از این معدن برداشت می‌شود که از این مقدار حدود ۲ تن نگین به‌دست می‌آید در خصوص نحوه فروش این گوهر بی‌هتا می‌افزاید: «با توجه به کیفیت تولید و میزان استخراج فیروزه بسیار زیاد است برای اینکه فیروزه‌ها فقط در اختیار گروه خاصی قرار نگیرد، سالانه ۴ تا ۵ بار به‌صورت حراج عمومی به فروش گذاشته می‌شود تا همه بتوانند به میزان

از آنجایی که تقاضا برای خرید سنگ فیروزه بسیار زیاد است برای اینکه فیروزه‌ها فقط در اختیار گروه خاصی قرار نگیرد، سالانه ۴ تا ۵ بار به‌صورت حراج عمومی به فروش گذاشته می‌شود تا همه بتوانند به میزان

■ شنبه ۱۲ مهر ۱۳۹۹
■ سال بیست و ششم
■ شماره ۷۴۵۹

قوانین، گردشگری اماکن تحت هیچ شرایطی امکان پذیر نخواهد بود. مدیرعامل شرکت تعاونی معدن فیروزه در این باره می‌گوید: «از سال ۱۳۹۰ به‌طور رسمی فعالیت‌هایمان را در جهت جلب گردشگر در حوزه معدن آغاز کرده‌ایم. دوسال بعد نیز وزارت صمت طرحی را برای ارزیابی پتانسیل گردشگری معدان آغاز کرد که از بین معدان کشور معدن فیروزه شهر فیروزه انتخاب شد که بلافاصله طرح جامعی نیز دراین خصوص تهیه شد. همان زمان ما نیز زیرساخت‌های لازم از قبیل امکانات رفاهی و آسفالت جاده دسترسی به معدن را فراهم کردیم. اما همان‌طور که می‌دانید باوجود اینکه به تازگی نگاه گردشگری در معدان بار دیگر در وزارت صمت رونق پیدا کرده و چندین جلسه نیز در این خصوص در معاونت وزارت صمت در استان

خراسان رضوی برگزار شده است باید بگویم که متأسفانه یکسری موانع قانونی و اجرایی وجود دارد. همان‌طور که می‌دانید، در دنیا و حتی در ایران بحث گردشگری از لحاظ علمی و اجرایی بسیار تخصصی بوده و رسیدن به استانداردهای لازم کاری بسیار سخت است. اما آنچه که این موضوع را مشکل‌تر می‌کند این است که محیط معدان بخصوص معدانی که همانند معدن سنگ فیروزه شهرستان فیروزه فعال هستند برای افراد عادی ناایمن است که متأسفانه این موضوع کار رسیدن به این استانداردها را قدری مشکل می‌کند.

وی به مانع دیگری که در برابر گردشگری معدان فیروزه وجود دارد اشاره کرده و می‌گوید: «وقتی شما برای هر کاری از جمله بوم گردی یا هتلداری و غیره بخواهید مجوز بگیرید یکی از اولین نیازهایش این است که واحد تجاری گردشگری‌تان را به‌صورت ملکی یا استیجاری به سازمان گردشگری منطقه معرفی کنید که در معدان از لحاظ اجرایی امکان پذیر نیست. زیرا طبق قوانین معدان کشور، معدان بهره بردار دارند. یعنی معدن نه ملک بهره بردار محسوب می‌شود و نه در اجراءش است.

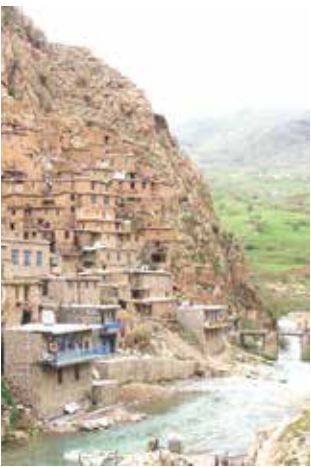
در واقع ملک متعلق به دولت است. در نتیجه در اینجا نیز یک تضاد قانونی ایجاد می‌شود که گردشگری معدان را ناممکن می‌سازد. درواقع برای حضور گردشگر در معدان باید بین قوانین معدان و حوزه گردشگری

اما نکته حائزاهمیتی که وجود دارد این است که شاید جذب گردشگر معدان کاری بسیار خوب و پرسود باشد و به توسعه معدن و شهر و روستاهای اطراف آن کمک کند اما تضادهای قانونی بین وزارتخانه‌ای بسیاری دارد که در عمل بدون هماهنگی سازی این

با پایان یافتن کار تحقیقات میدانی کارشناسان یونسکو در کرمانشاه

ثبت جهانی «اورامانات» در تیر ماه ۱۴۰۰ رقم می‌خورد

ایران زمین، «با بررسی‌های انجام شده از سوی کارشناسان یونسکو در چند روز اخیر و به پایان رسیدن زمان تحقیقات آنان، امیدواریم تا تیر ماه ثبت نهایی جهانی روستای «اورامانات» اتفاق بیفتد و جشن این حرکت بزرگ فرهنگی را در تیرماه برگزار کنیم.»

این ها گفته های مدیرکل میراث فرهنگی استان کرمانشاه در گفت‌وگو با خبرنگار «ایران» است که ضمن اعلام این خبر گفت: پس از ۱۰ روز تحقیق کارشناسان یونسکو که چندی پیش برای بررسی همه جانبه وضعیت اورامانات و تأیید پرونده درخواستی برای ثبت جهانی این منطقه، وارد کرمانشاه شده بودند چندین نکته را از دید خود مطرح شده بودند روز سه‌شنبه هفته جاری کار

تحقیقاتی آنان به پایان رسید و به تهران سفر کردند که در سفر خود به تهران از نمایشگاه عکس روستا اورامانات نیز دیدن خواهند کرد. امید قادری با بیان اینکه پس از سفر به تهران کارشناسان یونسکو برای ارائه گزارش از ایران خارج می‌شوند، افزود: کارشناسان یونسکوپس از ۱۰ روز تحقیقات زمینی و هوایی از تمامی مناطق مورد نظر در اورامانات و کرمانشاه و در روز آخر از کردستان بازدید کردند و در نهایت پس از تکمیل گزارش خود راهی تهران شدند. در این سفر تحقیقاتی نمایندگان یونسکو که برای بررسی پرونده در خواستی ثبت جهان اورامانات از سوی میراث فرهنگی وارد کرمانشاه شده بودند چندین نکته را از دید خود مطرح کردند که یکی از این موارد مهم بحث زیست محیطی بود که خوشبختانه با توجه به اینکه این مهم برای خود ما نیز حائز اهمیت است اقدامات لازم چه در زمینه حفظ محیط زیست و چه موارد دیگر در دستور کار ما قرار گرفته است. برای تیم تحقیقاتی تغییر نیافتن محیط زیست منطقه و آسیب نزنن به آن از جمله اولویت‌های مطرح شده بود.

وی با اشاره به بافت سنتی این روستای کهن به چشم‌انداز آن از نگاه کارشناسان یونسکو اشاره کرد و اظهار داشت که از دیگر موضوعات قابل بررسی که برای این تیم تحقیقاتی بسیار مهم و مورد توجه بود بافت این روستا به باید به همین صورت حفظ شود.

در حال حاضر ۱۲ روستا در این منطقه یعنی حدود ۸۰ درصد آن همچنان بافت خود را حفظ کرده‌اند و اما تعداد کمی از خانه‌ها وجود دارد که بافت سیمانی و غیر همگون دارند و از این جهت جلسهای با اداره بنیاد مسکن برگزار شد تا این موضوع نیز مورد بررسی قرار گیرد که طی جلسه‌ها و با موافقت این سازمان برای تغییر چهره و همسان‌سازی این خانه‌ها با دیگر خانه‌های روستای اورامانات در حال حاضر این کار در حال انجام است. این مسئول با تأکید براینکه قرار است ظاهر خانه‌های غیر همگون ظرف مدت ۶ ماه اصلاح شود خاطرنشان کرد: یکی از موارد بسیار مهم دیگر که برای این تیم کارشناسی بسیار مورد توجه قرار گرفت فرهنگ مردم این خانه بود به طوری که اذعان کردند کلبه‌ی‌ترین نکته‌همان فرهنگ غنی این منطقه و همراه بودن آنان برای حفظ میراث فرهنگی خود و ثبت این روستا به‌عنوان میراث کهن بازمانده از اقوام خود است.

موضوعی که برای آنان بسیار جالب و به گفته خودشان از هر موضوع دیگر در این سفر حائز اهمیت‌تر بوده است سپس از روبه‌رو شدن با مردم استقبال گرم آن‌ها بیان کردند که نگاهشان به مردم ایران و فرهنگشان کاملاً تغییر کرده و این موضوع را در اولویت تمامی موارد دیگر در گزارش خود قرار خواهند داد. قادری را نابرابر امیدوار در مورد این پرونده مفتوحه تصریح کرد: در کل مشکل خاصی در این بررسی چند روزه که با تیم یونسکو داشتیم وجود نداشت و آنان با ابراز رضایت از شرایط اورامانات به تهران آمدند و امیدواریم پس از تکمیل پرونده ثبت جهانی اورامانات در اردیبهشت سال آینده یعنی ۱۴۰۰ شاهد ثبت آن در یونسکو و برگزاری جشن آن در تیرماه باشیم. منطقه اورامانات در استان کردستان دارای یک شهر (اورامان تخت) و ۷۶ روستا است که تاکنون ۱۳ روستای این منطقه در فهرست آثار ملی به ثبت رسیده و پرونده ثبتی ۲۲ روستا نیز در حال پیگیری است. واژه هورامان یا اورامان از ۲ بخش هورا به معنی اهورا و مان به معنای خانه، جایگاه و سرزمین تشکیل شده و در واقع به معنای سرزمین اهورایی و جایگاه اهورا مزدا است.

اورامانات در استان کرمانشاه به منطقه‌ای در شمال غربی این استان شامل شهرستان‌های پاوه، جوانرود، روانسر و ثلاث باباجانی اطلاق می‌شود که حدود ۳۰۰ هزار نفر جمعیت دارد.

بخشی از اورامانات در شهرستان‌های میروان، سروآباد و کامیاران در استان کردستان واقع شده و بخش دیگری از آن در استان حلبچه عراق واقع است.

افزایش ۳۰ درصدی فروش گوگرد در پالایشگاه گاز ایلام

ایلام- رئیس امور پیمان‌های شرکت پالایش گاز ایلام از افزایش ۳۰ درصدی فروش گوگرد در سال جاری خبر داد و گفت: در آمد فروش گوگرد در شش ماهه اول سال جاری نسبت به مدت مشابه سال قبل افزایش چشمگیری داشته است. به گزارش روابط عمومی، «رضا شیرخانی» افزود: گوگرد تولیدی این مجتمع با مصرف در صنایع داخلی، ضمن ایجاد ارزش افزوده از طریق تولید محصولات جانبی گوگردی، سبب اشتغال پایدار می‌شود.

وی اظهار داشت: مهمترین مصرف‌کننده‌های گوگرد این پالایشگاه، صنایع پتروشیمی، اسید سازه، مراکز تحقیقاتی و تولیدکنندگان کودهای کشاورزی هستند.

وی تصریح کرد: تولید گوگرد در شش ماهه اول امسال از لحاظ ارزش حدود ۳۰ درصد و از لحاظ وزنی قریب صد درصد نسبت به مدت مشابه سال قبل افزایش داشته است که این مهم با تلاش همکاران در بخش‌های مختلف این پالایشگاه محقق شده است.

رئیس امور پیمان‌های شرکت پالایش گاز ایلام خاطر نشان کرد: در حال حاضر این محصول عمدتاً به صورت نقد به فروش می‌رود و برنامه فروش اقساطی مدت دار نیز با استفاده از ظرفیت قانون رفع موانع تولید به منظور حمایت از بخش خصوصی در دست بررسی و اقدام است.

شیرخانی با اشاره به اینکه عمده خریدارها با صرف هزینه، به حمل و مذب‌اب کردن گوگرد در محل کارخانه خود اقدام می‌نمایند، گفت: تولید محصولات وابسته به گوگرد در استان ایلام به جهت کاهش هزینه حمل یا در جوار پالایشگاه به لحاظ عدم نیاز به هزینه برای مذب‌اب کردن مجدد گوگرد، بسیار مقرون به صرفه بوده و از سرمایه‌گذاران بخش خصوصی و مقامات مسئول در این حوزه دعوت می‌شود نسبت به پیگیری این موضوع همکاری کنند.

۵۰۰ سند تاریخی قاچاری به دانشگاه تهران اهدا شد

۵۰۰ سند تاریخی دوره قاچاریه از سوی سید محمد منصور، عضو هیأت علمی دانشکده ادبیات و علوم انسانی به کتابخانه مرکزی، مرکز اسناد و تأمین منابع علمی دانشگاه تهران اهدا شد. به گزارش ایلنا، با حضور محمد رحیمیان، معاون پژوهشی دانشگاه تهران، ۵۰۰ سند تاریخی دوره قاچاریه مربوط به بهبهان از سوی سید محمد منصور، عضو هیات علمی دانشکده ادبیات و علوم انسانی، ششم مهر ۱۳۹۹ به کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران اهدا شد.

این اسناد با ارزش، روشننگر نکات مهمی از تاریخ، فرهنگ، علم و همچنین مسائل اقتصادی و اجتماعی منطقه بهبهان است. کتابخانه مرکزی، مرکز اسناد و تأمین منابع علمی دانشگاه تهران، دارای بیش از ۱۶ هزار نسخه خطی برخط است و اخیراً نیز بالغ بر چهار هزار عکس قاچاری را در وبگاه خود قرار داده است.